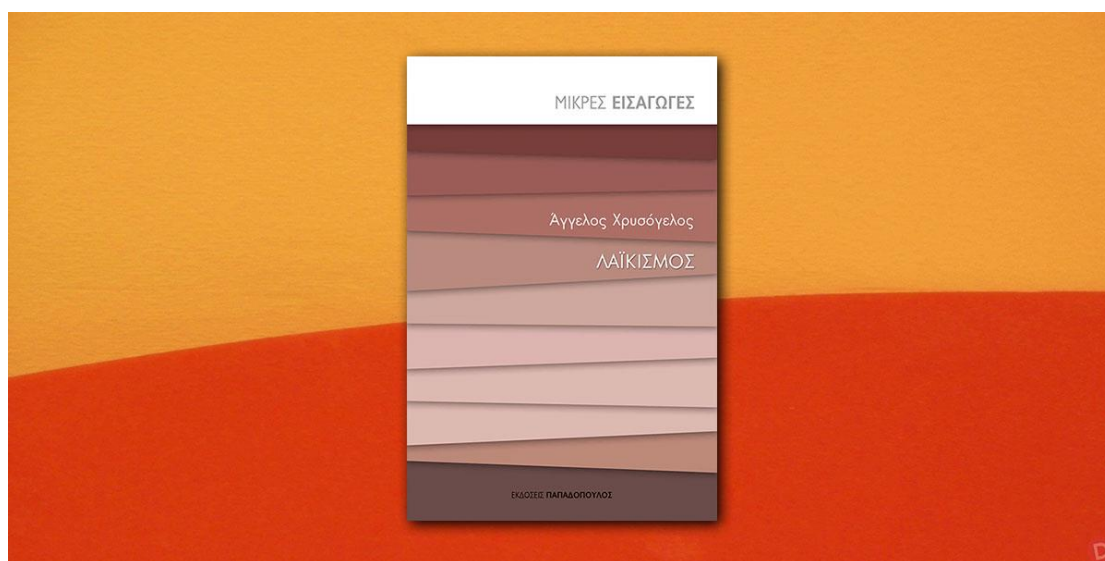

DIASTIXO

ΑΡΧΙΚΗ | ΕΠΙΚΑΙΡΑ | ΝΕΕΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΕΣ | ΚΡΙΤΙΚΕΣ | ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ | Α' ΠΡΟΣΩΠΟ | ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ | ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ | ΣΑΝ ΣΗΜΕΡΑ | ΑΡΘΡΑ | ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ | ΑΛΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ | VIDEO | ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ | ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ | ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ

Άγγελος Χρυσόγελος: «Λαϊκισμός»

Απόστολος Σπυράκης

Δημοσιεύτηκε 04 Μαρτίου 2019

Για πρώτη φορά μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, λαϊκιστικά ακροδεξιά έως και νεοφασιστικά κόμματα που πιστευόταν ότι είχαν εξαφανιστεί οριστικά από τον πολιτικό χάρτη έρχονται ξανά στο προσκήνιο με μεγάλη δυναμική υιοθετώντας ακραία λαϊκιστική γλώσσα, το Εθνικό Μέτωπο (Front National) του Ζαν-Μαρί Λεπέν στη Γαλλία, το FPÖ του Γεργκ Χάιντερ στην Αυστρία (το πρώτο κόμμα της ακροδεξιάς που συμμετείχε σε κυβέρνηση ύστερα από δεκαετίες), το Forza Italia του Σίλβιο Μπερλουσκόνι, το SVP (το μεγαλύτερο κόμμα της χώρας) του Κρίστοφ Μπλόχερ στην Ελβετία, το DF στη Δανία, η Εναλλακτική για τη Γερμανία (Alternative für Deutschland, AfD), το Κόμμα των Πραγματικών Φινλανδών, το λαϊκιστικό κόμμα του Βίκτορ Όρμπαν στην Ουγγαρία, το Κόμμα Νόμου και Δικαιοσύνης (PiS) του Γιάροσλαβ Κατσίνσκι στην Πολωνία. Αλλά και από τα αριστερά έχουν αναδυθεί κινήματα και προσωπικότητες λαϊκιστικές που αγκαλιάζουν μεγάλες μάζες του πληθυσμού, όπως η Ανυπότακτη Γαλλία (La France Insoumise) του Ζαν-Λικ

Μελανσόν, που συγκεντρώνει εντυπωσιακά ποσοστά, το μεταλλαγμένο κόμμα των εργατικών υπό τον Τζέρεμι Κόρμπιν στην Αγγλία, ενώ αλλού έχουν αναδυθεί κινήματα δίχως σαφές ιδεολογικό περιεχόμενο που πρωταγωνιστούν, όπως το κυβερνητικό πλέον κόμμα του Πέπε Γκρίλο στην Ιταλία, για να μη μιλήσουμε για το τσουνάμι των λαϊκιστικών κυβερνήσεων που έμοιαζε να σαρώνει τη Λατινική Αμερική μέχρι πρόσφατα, ενώ πάνω απ' όλα υπάρχει μπροστά μας η εντελώς αδιανόητη για πολλούς εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ στην ηγεσία του ισχυρότερου κράτους στον κόσμο.

Τα παραδοσιακά κόμματα των επαγγελματιών πολιτικών φάνηκαν αιφνιδιασμένα, κάποια απ' αυτά είχαν ήδη αποσαθρωθεί (τα κομμουνιστικά ιδίως) με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, ενώ κάποια άλλα έδειχναν απορροφημένα με τη διαχείριση της εξουσίας και των κρατικών πόρων, παραμελώντας εντελώς τις κοινωνικές τάξεις που υποτίθεται ότι εκπροσωπούσαν. Καθώς όμως η παγκοσμιοποίηση, οι αυξημένες μεταναστευτικές ροές και η δραματική περιθωριοποίηση μεγάλων κομματιών της κοινωνίας έθεταν νέα ζητήματα που δεν έβρισκαν απαντήσεις, τα λαϊκιστικά κόμματα πρόβαλαν σαν μια λύση γρήγορη και δραστική συμπυκνώνοντας αυταρχικές ιδέες, εθνικισμό, σωβινισμό και απόψεις φυλετικής καθαρότητας, απόψεις που κυριαρχούσαν στον μεσοπόλεμο μέχρι τη συντριβή τους από την ιστορική συμμαχία φιλελεύθερων δημοκρατιών και κομμουνισμού στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

Εργασίες σαν αυτή του καθηγητή Χρυσόγελου, ψάχνοντας τις ρίζες των διεργασιών που λαμβάνουν χώρα στο προσκήνιο και στο παρασκήνιο, ανιχνεύουν με μια διορατικότητα ασυνήθιστη αυτό το αβέβαιο μέλλον.

Τις πηγές, τη διάδοση και την επίδραση του φαινομένου μελετά ο Άγγελος Χρυσόγελος, ερευνητής σε θέματα λαϊκισμού και διεθνών σχέσεων του Global Populism Cluster του Πανεπιστημίου του Χάρβαρντ. Η βάση της συλλογιστικής του είναι ότι οι λαϊκιστές ηγέτες, αποθεώνοντας τον λαό που θεωρείται αλάνθαστος και αμόλυντος, πετυχαίνουν να προκαλέσουν μια υπερπολιτικοποίηση, μια πόλωση που γοητεύει τις μάζες και τις οδηγεί εναντίον των προνομιούχων ελίτ, οι οποίες αντιμετωπίζονται σαν ένα μονολιθικό μπλοκ και πρέπει να ανατραπούν. Καθίσταται έτσι ο λαϊκισμός ένα ρεύμα επικίνδυνο, που μπορεί να κατακρημνίσει κάθε δημοκρατικό θεσμό ή να επιφέρει πλήρη παθητικότητα και απολιτικοποίηση, όταν η επαναστατική φλόγα της ανατροπής κάθε κατεστημένου σβήσει με το που έρχεται σε επαφή με την κυβερνητική διαχείριση της πραγματικότητας (η ελληνική περίπτωση). Αντί όμως να σκεφτεί πεσιμιστικά, ο συγγραφέας υιοθετεί μια εντελώς καινούργια οπτική –κι εδώ ακριβώς έγκειται η πρωτοτυπία της μονογραφίας του–, καθώς υποστηρίζει ότι ο λαϊκισμός δεν είναι απαραίτητα ένα καρκινικό σύμπτωμα αλλά, μιλώντας με ορολογία ιατρική, μπορεί να ιδωθεί σαν ένα θετικό σημάδι της φιλελεύθερης δημοκρατίας, ένα «χρωμόσωμα του δημοκρατικού DNA», όπως τον αποκαλεί, αφού έρχεται να απαντήσει σε προβλήματα που διαμορφώνονται την εποχή της παγκοσμιοποίησης και του ανοίγματος των αγορών, όπου όλο και μεγαλύτερες μάζες του πληθυσμού περιθωριοποιούνται από τη μεταβίβαση εξουσιών σε υπερεθνικούς οργανισμούς, σαν την Ευρωπαϊκή Ένωση ή το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Είναι βέβαιο ότι ο λαϊκισμός σε όλες τις μορφές του θα συνεχίσει να πρωταγωνιστεί τα επόμενα χρόνια στην πολιτική ζωή των λαών, εφόσον η κινητικότητα των πληθυσμών μέσω των μαζικών μεταναστεύσεων καθίσταται παράγοντας καθοριστικός για την εξέλιξη των σύγχρονων κοινωνιών – το παράδειγμα της Γερμανίας, που δέχεται σήμερα τον μεγαλύτερο όγκο προσφύγων σε όλη την Ευρώπη, είναι εξόχως διαφωτιστικό. Ο χρόνος και οι ενέργειες των ηγετών και των λαών που εκπροσωπούν θα δείξουν αν η ιστορία θα κινηθεί θετικά ή αν οι σκοτεινές μέρες που έζησε η Ευρώπη κι ο κόσμος ολόκληρος πριν από οχτώ δεκαετίες είναι μπροστά μας. Πολλές φορές εμφανίζονται απ' το πουθενά εκρήξεις, εξεγέρσεις κι ανατροπές που αιφνιδιάζουν, υπάρχουν εποχές μεταβατικές όπως η δική μας, όπου όλα μοιάζουν πιθανά κι ενδεχόμενα κι αυτό που κυριαρχεί είναι η αβεβαιότητα, η ανασφάλεια. Εργασίες σαν αυτή του καθηγητή Χρυσόγελου, ψάχνοντας τις ρίζες των διεργασιών που λαμβάνουν χώρα στο προσκήνιο και στο παρασκήνιο, ανιχνεύουν με μια διορατικότητα ασυνήθιστη αυτό το αβέβαιο μέλλον.

Λαϊκισμός

Άγγελος Χρυσόγελος

Επιμέλεια σειράς: Μπάμπης Παπαδημητρίου

Εκδόσεις Παπαδόπουλος

112 σελ.

ISBN 978-960-569-783-9

Συνέχεια στη σελίδα του βιβλίου: <https://goo.gl/Rve8qU>